

Huusbonden ved at betegne Tjenestetiden til- lige kan angive, hvorvidt han er tilfreds med Lyendet eller ikke. Dernæst vil det være aldeles naturligt, og som det forekommer mig, uretfærdigt, om man vilde tiltale Huusbonden som den, der havde begaaet en offentlig Forbrydelse, fordi han, efter Lyen- dets Ønske, havde indført et Studsmaal i Studsmaalsbogen, som skal bekostes af Lyen- det og et dets Eiendom; naar Lyendet nu anseer sig vel tjent med at faae et Studsmaal i Bogen og anmoder Huusbonden derom, saa vil det dog være høist besynderligt, om det Offentlige skulde fremtræde og fordre Huus- bonden straffet derfor. Det Offentlige maatte i saa Fald have en ganske særdeles Interesse i, at der ikke gaves Lyendet Studs- maal, hvilket jeg dog ikke indseer, det kan have. Jeg troer derfor slet ikke, at man, saalænge Studsmaalsbogen skal bibeholdes, vil opnaae Noget ved at vedtage, at der i Studsmaals- bogen ikke maa indføres noget Vidnesbyrd om Lyendets Forhold. Heller ikke troer jeg, at man faaer en hensigtsmæssig Regel, naar man gaar ind paa Undringsforslaget under Nr. 33. Jeg troer, at man enten maa give Lyen- det en Ret til at forlange Studsmaal, eller man maa give Huusbonden en Ret til, naar begge Parter derom ere enige, at indføre Vidnes- byrd i Lyendets Studsmaalsbog, hvilket i og for sig synes det Naturligste; men Sagen har sine store practiske Banffeligheder. I Forbin- delse med det Spørgsmaal nemlig, om der skal gives Studsmaal i Bogen, staaer et an- det, nemlig: om Huusbondens Ansvar for det Studsmaal, han giver. Naar, som for Tiden, Lyendet kan fordre, at Huusbonden skal give Studsmaal, og han altsaa er forpligtet dertil, saa er Huusbonden fri for Ansvar for det Studsmaal, han giver, med mindre Lyendet kan bevise, at Studsmaalet er givet imod be- dre Vidende; paa den anden Side, naar man giver Huusbonden en Ret til at give Studs- maal, og ikke paalægger ham nogen Forplig- telse i saa Henseende, saa kan man lægge Ansvaret paa ham for det Studsmaal, han saaledes ansører i Bogen. Men hvad skal gjælde, hvis begge Parter ere enige i den nævnte Henseende, og der da opstaaer Tvist,

om Studsmaalet er grundet eller ikke? Hvem skal saa Bevist paaligge? Der vil da først opstaae den meget vanffellige Bevlisførelse, om Studsmaalet virkelig er givet efter Lyendets Ønske, da et saadant Ønske ofte kan frem- sættes paa en siltiende Raade, idet Huus- bonden kan forudsætte, at Lyendet har ønsket det; men, dersom Lyendet nu senere modsiget det, og paastaar, at det er indført uden dets Samtykke, hvad skal saa skee? Der føres Proces derom, man kommer til Resultat, og, dersom det nu ikke bevises, at Studsmaalet er indført efter Begjæring eller Ønske af Lyendet, hvad saa? Studsmaalet staaer engang i Bogen, og kan ikke faaes ud igjen; skal der paalægges Huusbonden at anskaffe en ny Bog i saa Tilfælde, eller hvad skal Virkningen i det Hele taget være? Der opstaaer saaledes, naar man vil følge den Regel, som rigtignok ved første Øiekast synes meget naturlig, at begge Parter skulde være enige, naar Studsmaalet skal ind- føres i Bogen, meget store practiske Banffeligheder, og det er disse practiske Banffeligheder, som efter min Mening ikke paa nogen heldig Raade kunne løses. Da den Regel, som indeholdes i den nugældende Lovgivning, at Rettigheden til at forlange Studsmaal skal være hos Lyendet, medfører, som jeg allerede under 1ste Behandling tillod mig at oplyse, og som ogsaa nærmere er oplyst i Motiverne, Mislighed for Lyendet, saa har jeg troet, at man hellere maatte gaae en anden Vej og give Huusbonden en Ret til at give et Vid- nesbyrd i Bogen, hvis han vilde, idet man da med det Samme paalagde ham et Ansvar for Studsmaalets Indhold, hvorved man sands- synligviis vil opnaae, at han ikke lettellig, undtagen Lyendet virkelig har fortjent det, giver noget slet Studsmaal.

J. A. Hansen: Man behandler denne Lov under saa særegne Forhold, at det kunde opfordre til ikke at ytre sig derover; men jeg skal dog alligevel fremsætte et Par Bemærk- ninger med Hensyn til den ærede Ministers Uttringer mod Forslaget under Nr. 33. Den ærede Minister har meent, at, naar Huusbøn- den ved Siden af en Billie til at give Vid- nesbyrd, dog ikke kunde give det, naar Lyen- det ikke forlangte det, saa vilde han ikke kunne